

ماه رجب ، طلّیعه انس

<"xml encoding="UTF-8?">

بسم الله الرحمن الرحيم

رجب، ماهی است که در آن بندگان و مؤمنان و رهپویان، خود را برای شرکت در مهمانی بزرگ خداوند آماده می‌کنند. ماه زدودن غبار تیرگی از روح و جان، ماه تمرین حضور و توجه به بیشتر به معنویات، و ماه بندگی و فرمان‌بری و در نهایت سرآغاز انس و الفتی جانانه به پروردگار هستی‌بخش است.

مقدمه

رجب، هفتمین ماه سال قمری است که در اسلام به آن اهمیت ویژه‌ای داده شده و در شمار ماه‌های پرفضیلت و یکی از چهارماه برخوردار از حرمت و قداست ویژه است. رجب، ماهی است که در آن بندگان و مؤمنان و رهپویان، خود را برای شرکت در مهمانی بزرگ خداوند آماده می‌کنند. ماه زدودن غبار تیرگی از روح و جان، ماه تمرین حضور و توجه به بیشتر به معنویات، و ماه بندگی و فرمان‌بری و در نهایت سرآغاز انس و الفتی جانانه به پروردگار هستی‌بخش است.

سلام بر ماه رجب

سلام بر ماه رجب، ماه پیوند بندگان با معبود مهربان، ماه بارش باران مهر و محبت الهی، ماه رسیدن به سر منزل مقصود، و ماه انس شب زنده‌داران همیشه بیدار با محبوب و معبود بی‌همتا. سلام بر هلال رجب که آمدنش مژده پایان اندوه است و بدر آن یادآور تولد ماه تمام، امام همام و حیدر کزار و پایانش نوید رهایی بشر از جهل و نادانی، شکوفایی اخلاق انسانی، بعثت آن بزرگ مرد تاریخ برای همیشه زمان. سلام بر بهار مناجات و بندگی. سلام بر نجوای شبانه اهالی رجب. سلام بر شب‌های رجب که پذیرای زاهدان است و سلام بر روزهایش که میزبان عاشقان وصال الهی است و سلام بر لحظه لحظه رجب که شاهد ذکر ذاکران است.

اهالي رجب

اهالي رجب، مردان و زنان با ايماني‌اند که آرزويي جز وصال يار ندارند و اشتياقي غير از ديدار در آن‌ها نيست. ذکرشان الله، کارشان لله و هدفشان کسب خشنودي پروردگار است. «**رجبيون**» قصدي جز رضوان الهي ندارند. بهشت آنان توجه محبوب است و دوزخشان حرمان ياد او. آن‌گاه که يارشان به اشک شوقي آن‌ها را مي‌نوازد، براي‌شان از آن‌چه در دنياست بهتر و خوش‌گوارتر است. هر کس توشه‌اي از سفره رجب برمي‌دارد و در خانه تکاني آن، همه مي‌کوشند تا غباري بر گرد جان باقي نگذارند.

عقده دل وانما، ماه رجب مي‌رسد

هلله کن عاکفا، ماه طرب مي‌رسد

آفتاب رجب، گرمي بخش دل‌هاي اهالي آن است و مهتابش نوازش‌دهنده ديدگان نجواکنندگان و ستاره‌هاي آن، آيات تفکر و تأمل انديشمندان است.

مناسبت‌هاي رجب

ماه رجب، از ماه‌هاي بزرگي است که طلوع سه امام معصوم، امام علي عليه‌السلام، امام محمد باقر عليه‌السلام و امام جواد عليه‌السلام را در آن شاهدديم و شروع بزرگ‌ترين جنبش تاريخ بشري، يعني برانگيخته شدن پيام‌آور مهر و محبت، محمد مصطفي صلي الله عليه وآله براي هدايت و سعادت انسان‌ها، در آن اتفاق افتاده است. ياد و نام پيشوايان شهيد اين ماه، حضرت امام موسي کاظم عليه‌السلام و امام هادي عليه‌السلام و نيز پيام‌آور کربلا، زينب کبري عليها‌السلام گرمي‌بخش دل‌هاي مؤمنان است و نيمه رجب هم، پذيراي معتکفان کوي دوست خواهد بود و شاهد خلوت مشتاقان.

رجب در قرآن

خداوند در آيه 36 سوره توبه مي‌فرمايد: «به درستي که تعداد ماه‌ها نزد خداوند و در کتاب تکوين او از همان روزي که آسمان‌ها و زمين را آفريد، دوازده ماه است که چهار ماه آن، ماه حرام مي‌باشد» طبق بيان روايات، يکي از چهار ماه حرام، ماه رجب است که بر خلاف سه ماه ذی قعدة، ذی حجه و محرم که به دنبال هم آمده‌اند، اين ماه به تنهائي و جدائي از آن‌ها واقع شده است. منظور از حرام بودن چهار ماه، اين است که مردم در اين ماه‌ها، از جنگيدن با يکديگر دست بکشند و امنيت عمومي همه جا حکم‌فرما شود تا مردمان به زندگي خود و فراهم آوردن وسايل آسايش و سعادت خويش برسند و به عبادت و طاعت خود بپردازند.

فلسفه ماه‌هاي حرام

ماه رجب، يکي از چهار ماه حرام است که در آن از جنگ و خونريزي نهي شده است. تحريم جنگ در اين چهار ماه، يکي از راه‌هاي پايان دادن به جنگ‌هاي طولاني و وسيله‌اي براي دعوت به صلح و آرامش بود؛ زيرا هنگامي که جنگ‌جويان چهار ماه از سال اسلحه را بر زمين گذاشته و صدائي چکاچک شمشيرها خاموش گردد و مجالي براي تفکر و اندیشه به وجود آيد، احتمال پايان يافتن جنگ بسيار زياد است. اسلام در هر سال براي پيروان خود يک

آتش بس چهارماهه اعلام می‌دارد که این خود نشانه روح صلح‌طلبی اسلام است. البته اگر دشمن بخواهد از این قانون اسلامی سوء استفاده کند و حریم ماه‌های حرام را بشکند، اجازه مقابله به مثل به مسلمانان داده شده است.

رجب در کلام پیامبر خاتم صلی الله علیه وآله

رجب، ماهی است که پیامبر اسلام (صلي الله عليه وآله و سلم) در آن مأمور شد تا خوبی‌ها را تکمیل کرده و انسان متحیر سرگردان را منزل بنمایاند و آیینی آورد که برای همیشه تاریخ، انسان‌ها را راهنما باشد. مبعوث رجب، درباره فضیلت‌های آن می‌فرماید: «رجب، ماه نزول رحمت الهی است و خداوند در این ماه، رحمت خود را بر بندگان خویش فرو می‌ریزد».

و در کلام زیبایی دیگر می‌فرماید: «در بهشت قصری است که غیر از روزه‌داران ماه رجب؛ کسی وارد آن نمی‌شود». و بدین ترتیب، حضرت لزوم توجه بیش‌تر به این ماه و تفاوت قائل شدن بین رجب و سایر ماه‌ها را متذکر می‌شود و بر پیروان ایشان است که این ماه را، چونان فرصتی طلایی غنیمت بشمارند و در حفظ حرمت و بهره‌مندی از آن کوشا باشند.

رجب در نگاه پیشوای هفتم

ماه رجب، زمینه‌ای مناسب برای نزدیک شدن به خداوند و زدودن زنگار گناه از جان و دل است. پیشوای هفتم، امام موسی کاظم علیه‌السلام که خود در این ماه به دیدار معبود شتافت، در خصوص ماه رجب به امتیازی که خداوند در این ماه برای انسان‌ها برای روی آوردن به نیکی و پاک کردن سیاهی‌ها داده، اشاره می‌کند و می‌فرماید: «رجب، ماه بزرگی است که خداوند نیکی‌ها را در آن دو چندان پاداش می‌دهد».

شرافت رجب در بیان استاد بزرگ اخلاق

مرحوم میرزا جواد آقا ملکی تبریزی، استاد بزرگ اخلاق و عرفان، در کتاب شریف و ارجمند المراقبات درباره دلایل شرافت ماه رجب، می‌نویسد: «ماه رجب، یکی از ماه‌های حرام می‌باشد و از اوقات دعاست. [این ماه] حتی در زمان جاهلیت نیز به این مطلب مشهور بوده و مردم آن زمان منتظر این ماه بودند تا در آن دعا کنند. هم‌چنین این ماه، ماه امیرالمؤمنین است، چنان‌چه طبق روایات شعبان ماه رسول خدا صلی الله علیه وآله و رمضان ماه خدای متعال می‌باشد». ایشان هم‌چنین همه سالکان راه حق را بر مواظبت این ماه و بجا آوردن اعمال مخصوص آن توصیه می‌کنند.

نام‌های رجب

ماه رجب، به دلیل برخورداری از مزایای گوناگون و توجه به ابعاد معنوی آن، نام‌های دیگری نیز دارد؛ نام‌هایی مثل ماه آمرزش خواهی (شهر الاستغفار)؛ ماه تک (رَجَبُ الْفَرْد) به دلیل تنها واقع شدن و جدا شدن آن از سایر

ماه‌هاي حرام؛ سرشار (رَجَبُ الْأَصَبِّ) به دليل نزول سرشار رحمت الهي؛ ماه اميرمؤمنان (شهرِ اميرالمؤمنين)، ريسمان الهي و اصَمّ يعني برخوردار از فضيلت‌هاي بسيار.

رجب، تمرين تزكيه

ماه رجب، ماه آمادگي براي حضور در مهماني خداوند است و برنامه‌هاي پيشنهادي اسلام در اين ماه، همه از نوعي تمرين و يافتن آمادگي حكايت دارند. تأكيد بزرگان ديني بر گرفتن روزه در اين ماه و ذكر پادشاهي بسيار براي روزه‌داري در ماه رجب، براي تشويق مسلمانان براي كسب آمادگي بار يافتن به ضيافت الهي، مؤيد اين مطلب است.

در روايتي از يكي از ياران امام صادق عليه السلام مي‌خوانيم: «در روزه‌هاي پاياني ماه رجب، به محضر امام صادق عليه‌السلام مشرف شدم. حضرت با ديدن من، فرمودند: آيا در اين ماه روزه گرفته‌اي، عرض كردم: خير. حضرت فرمود: آن قدر ثواب از دست داده‌اي كه اندازه‌اش را جز خداوند نمي‌داند، همانا اين ماهي است كه خداوند آن را بر ديگر ايام برتري داده و حرمت آن را بزرگ شمرده است و براي روزه‌داران آن، كرامت خويش را واجب کرده است».

برخي از اعمال مستحبي رجب

براي استفاده بيش‌تر از فضيلت‌هاي سرشار ماه رجب، برنامه‌هايي از سوي بزرگان و پيشوايان دين اسلام پيشنهاد شده كه انجام آن‌ها در اين ماه، مورد توجه و سفارش آن حضرات بوده است. برنامه‌هايي مثل روزه گرفتن به هر ميزان كه ممكن باشد؛ مداومت بر ذكر «لَا إِلَهَ إِلَّا اللَّهُ»؛ خواندن بعضي از دعاهاي مخصوص بعد از هر نماز؛ به جا آوردن عمره مفرده؛ زيارت حضرت رسول صلي الله عليه وآله ، اميرمؤمنان عليه السلام ، امام حسين عليه السلام و امام رضا عليه السلام و نيز شركت در مراسم معنوي اعتكاف كه مي‌تواند انسان را در جهت تقويت بنيه معنوي ياري رساند.

ذکرهای رجب

از اعمال مهم و ارزشمند ماه رجب، خواندن اذکار و دعاهايي است كه از سوي معصومان روايت شده است در اين ماه، خواندن دعاي «يَا مَنْ أَرْجُوهُ لِكُلِّ خَيْرٍ». بعد از هر نماز توصيه گرديده است؛ دعاي مخصوص ماه رجب كه از دعاهاي کوتاه، ولي عميق و پرمعنا است و از طرف امام زمان (عجل الله تعالي فرجه الشريف) صادر شده و خود حضرت سفارش به مداومت آن در روزه‌هاي رجب نموده‌اند، نيز از برنامه‌هاي ماه رجب است.

رجب، ماه عذرخواهي

از امام صادق عليه السلام نقل شده كه پيامبر گرامي اسلام صلي الله عليه وآله فرمودند: «رجب ماه استغفار امت من است، پس در اين ماه طلب آمرزش كنيد كه خداوند آمرزنده و مهربان است. رجب را اصَبّ مي‌گويند؛ چون رحمت خداوند در اين ماه بر امت من بسيار ريخته مي‌شود. پس بسيار بگوييد: اَسْتَغْفِرُاللهَ وَ اَسْأَلُهُ التَّوْبَةَ؛ يعني از خداوند به خاطر كارهاي بدم پوزش مي‌طلبم و از او فرصت بازگشت مي‌خواهم».

دعاي هر روز رجب

در ماه رجب، يكي از دعاهايي كه بسيار مورد استفاده و توجه مؤمنان قرار مي‌گيرد، دعاي شريف «يا مَنْ اَرْجُوهُ» است. اين دعا را امام صادق عليه السلام به پيروان خود آموختند تا در ماه رجب در هر روز و شب و در پي هر نماز آن را زمزمه كنند. «اي كسي كه همه خوبي‌ها را از او اميد دارم و مي‌دانم كه از ناحيه او هيچ بدّي نخواهد رسيد.

اي كسي كه عطاي بسيار در مقابل بهاي اندك مي‌دهي. اي كسي كه آن‌چه از او مي‌خواهند و نمي‌خواهند و حتي نمي‌دانند به مردمان از روي رحمت و مهرباني عطا مي‌كند و مي‌بخشد.

با خواستن من از درگاه تو، تمام خير و خوبي دنيا و آخرت را بر من ارزاني دار و تمام بدّي‌هاي آن دو سرا را از من دور نما. كه هر قدر هم عطا كني، چيزي از تو كم نخواهد شد و از فضل خود، لطف و كرمّت را بر من افزون نما. اي صاحب بزرگي و كرامت، اي مالك نعمت‌ها و صاحب بخشش، اي كسي كه بر بندگان مَنّت داري و لطف، رويم را بر آتش جهنم حرام گردان».